	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský Národní referenční laboratoř	Strana	1
	Jednotné pracovní postupy – zkoušení krmiv 10660.1 – Stanovení obsahu GTH metodou GC-MS	Vydání	1
		Revize	1

STANOVENÍ OBSAHU GTH METODOU GC-MS

1 Rozsah a účel

Postup je určen pro chromatografické stanovení obsahu glycerol-triheptanoátu (GTH) v živočišném tuku a masokostní moučce.

Glycerol-triheptanoát je syntetický triglycerid kyseliny n-heptanové, který se podle nařízení (ES) č.1069/2009 ⁽¹⁾ přidává do odpadního živočišného materiálu při zpracování rizikových surovin v koncentraci 250 mg/kg tuku ⁽²⁾.

2 Princip

GTH se ze vzorku extrahuje do n-hexanu a extrakt se přečistí přes komerčně dostupné čistící (SPE) kolonky s aminosorbentem. Eluát s přidavkem vnitřního standardu se odpaří, odparek se převede do isooktanu a obsah GTH se stanoví plynovou chromatografií s hmotnostně selektivní detekcí (GC-MS).

Výsledek se vyjádří v mg GTH/kg tuku, stanoveného postupem pro stanovení tuku v krmivech, uvedeným v nařízení (ES) 152/2009 ⁽³⁾.

3 Chemikálie

Použitá rozpouštědla jsou čistoty minimálně p.a., jejich dostačující kvalita se ověřuje proměřením slepého vzorku.

1 n-Hexan, C₆H₁₄.

2 Isooktan, C₈H₁₈.

3 Dietyléter, C₄H₁₀O.

4 Eluční činidlo: 15% dietyléter v n-hexanu.

Příprava: Do 1L odměrky se odměří 150 ml dietyléteru (3) a doplní se n-hexanem (1) po rysku. Důkladně se promíchá.

5 Promývací činidlo: 50% dietyléter v n-hexanu.

Příprava: Do 1L odměrky se odměří 500 ml dietyléteru (3) a doplní se n-hexanem (1) po rysku. Důkladně se promíchá.

6 Glycerol-triheptanoát, C₂₄H₄₄O₆, M_v= 428,6, CAS 620-67-7, např. Aldrich 92855.

7 Zásobní roztok GTH (c = 1 mg/ml).

Příprava: Do 50ml odměrky se naváží 50 mg ± 0,1 mg GTH (6) a doplní se isooktanem po rysku. Důkladně se promíchá.

	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský Národní referenční laboratoř	Strana	2
	Jednotné pracovní postupy – zkoušení krmiv 10660.1 – Stanovení obsahu GTH metodou GC-MS	Vydání	1
		Revize	1

- 8 Pracovní roztok (A) GTH ($c = 10 \mu\text{g/ml}$).
Příprava: Do 50ml odměrky se odměří 0,5 ml zásobního roztoku GTH (7) a doplní se isooktanem (2) po rysku. Důkladně se promíchá.
- 9 Pracovní roztok (B) GTH ($c = 1 \mu\text{g/ml}$).
Příprava: Do 10ml odměrky se odměří 1 ml pracovního roztoku (A) GTH (8) a doplní se isooktanem (2) po rysku. Důkladně se promíchá.
- 10 5α -Cholestan, $\text{C}_{27}\text{H}_{48}$, $M_v = 372,7$, CAS 481-21-0, např. Acros 16560.
- 11 Zásobní roztok vnitřního standardu ($c = 1 \text{ mg/ml}$).
Příprava: Do 50ml odměrky se naváží $50 \text{ mg} \pm 0,1 \text{ mg}$ cholestanu (10) a doplní se isooktanem (2) po rysku. Důkladně se promíchá.
- 12 Pracovní roztok (A) vnitřního standardu ($c = 10 \mu\text{g/ml}$).
Příprava: Do 50ml odměrky se odměří 0,5 ml zásobního roztoku cholestanu (11) a doplní se isooktanem (2) po rysku. Důkladně se promíchá.
- 13 Pracovní roztok (B) vnitřního standardu ($c = 1 \mu\text{g/ml}$).
Příprava: Do 10ml odměrky se odměří 1 ml pracovního roztoku (A) cholestanu (12) a doplní se isooktanem (2) po rysku. Důkladně se promíchá.

4 Přístroje a pomůcky

- Plynový chromatograf s hmotnostním detektorem, GC-MS/MS, např.: Trace Ultra/ITQ 1100 (Thermo), software Xcalibur (Thermo), CP 3800/1200 MS (Varian), software Workstation.
- Kapilární kolona, např.: DB XLB 30 m $\times$ 0,25 mm $\times$ 0,25 μm (J&W Scientific), Rapid MS VF5 30 m $\times$ 0,25 mm $\times$ 0,25 μm (Chrompac), DB 1701 30 m $\times$ 0,25 mm $\times$ 0,25 μm (J&W Scientific).
- Centrifuga s rozsahem otáček nad 4500 ot/min, pro objemy do 100 ml, např. 2-16K (Sigma), centrifugační zkumavky se šroubovacím víčkem, PP, 50 ml.
- SPE manifold.
- SPE kolonky s amino sorbentem, 500 mg, 3 ml, např. Bond Elut NH2 (Agilent Technologies) nebo Cleanert NH2 (Bonna-Agela Technologies).
- Zařízení pro odpařování proudem inertního plynu, např. Termovap (Ecom); tlaková lahev N_2 (5.0); reakční vialky pro Termovap, sklo, 5 ml.
- Laboratorní třepačka.

	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský Národní referenční laboratoř	Strana	3
	Jednotné pracovní postupy – zkoušení krmiv 10660.1 – Stanovení obsahu GTH metodou GC-MS	Vydání	1
		Revize	1

- 8 Standardní laboratorní vybavení (váhy, ultrazvuková lázeň, míchadlo Vortex, pipety, odměrné sklo).
- 9 Vialky skleněné, šroubovací víčko, septum silikon/PTFE, 2ml, 20 ml.

5 Postup

5.1 Příprava vzorku

Pomletá surovina masokostní moučka (MKM) se nemusí dále upravovat. Obsahují-li vzorek velké částice, pomele se v mlýnku se sítím o velikosti ok 3 mm. Vzorky tuku není nutné dále upravovat.

5.2 Extrakce vzorku

Do centrifugační zkumavky se naváží 10,00 g $\pm$ 0,01 g vzorku MKM nebo 1,00 g $\pm$ 0,001 g vzorku tuku. Přidá se 20 ml hexanu (1), dobře se promíchá a nechá se třepat v laboratorní třepačce 20 minut s rychlostí 200 kyvů/min. Po třepání se zkumavka odstředí 10 minut při 6000 otáček/min, (resp. při maximálně dosažitelné rychlosti). Z čiré horní vrstvy se odebere podíl 0,2 ml extraktu pro SPE čištění.

5.3 Čištění extraktu

Do 5ml reakční vialky se napipetuje 1 ml pracovního roztoku vnitřního standardu (13), tj. 1 μ g cholestanu. Do SPE manifoldu se upevní čistící kolonky (5) a kondicionují se 6 ml hexanu (1), promývací hexan se nesbírá. Na připravenou kolonku se nanese 200 μ l odstředěného extraktu (5.2) a GTH se z kolonky vymyje 3 ml elučního činidla (4) do připravené 5ml vialky s vnitřním standardem. Eluát se odpaří k suchu pod mírným proudem dusíku a odparek se rekonstituuje do 2 ml isooktanu (2). Důkladně se rozpustí pomocí ultrazvuku nebo míchadla Vortex a 1,5 ml se převede do 2ml vialky ke koncové analýze (5.4.3).

Poznámky

- 1 Po eluci GTH se kolonky promyjí 6 ml promývacího činidla (5) a 3 ml hexanu (1) a nechají se vyschnout. Po ověření výtěžnosti lze SPE kolonky opakovaně použít.
- 2 Při analýze vzorků surovin s nižším obsahem tuku ($w < 10\%$) lze na SPE kolonku nanést větší podíl extraktu (5.2) a snížit tak zředovací faktor (F) a tím i mez stanovitelnosti pro tyto suroviny.

	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský Národní referenční laboratoř	Strana	4
	Jednotné pracovní postupy – zkoušení krmiv 10660.1 – Stanovení obsahu GTH metodou GC-MS	Vydání	1
		Revize	1

5.4 GC-MS stanovení

5.4.1 Chromatografické podmínky

nosný plyn	helium; 2 ml/min
teplota injektoru	250 °C
teplota MS (TL/IZ)	280/220 °C
teplotní program	120 °C (1 min)-45 °C/min-260 °C (10 min)-45 °C/min-300 °C (2 min)
objem nástřiku	2 µl
SSL time	0,75 min
retenční čas	GTH = 7,9 min; 5 α -cholestan = 11,2 min

5.4.2 Podmínky pro hmotnostní spektrometrii

Elektronová ionizace (EI) při 70 eV, měření v plném skenu (FS) nebo v režimu snímání vybraných iontů (SIM). Pro stanovované látky se sledují nejméně tři fragmenty m/z, Q1 pro kvantifikaci, Q2 a Q3 pro confirmaci.

Tabulka 1. Vybrané ionty pro kvantifikaci a identifikaci stanovovaných látek.

	GTH		ISTD (5 α -cholestan)	
	m/z	poměr iontů (%)	m/z	poměr iontů (%)
Q1	299	100	217	100
Q2	228	36,7	357	65,4
Q3	185	30,3	372	44,2

5.4.3 Měření

Před analýzou se zkontroluje aktuální stav MS (typické odezvy pozadí, těsnost systému na hmotách pro vodu a vzduch, odezva na kalibrační plyn). Citlivost systému se ověří analýzou nejnižšího kalibračního bodu. Do měřicí sekvence se zařadí alespoň tři hladiny kalibračních roztoků, promývací rozpouštědlo, série reálných vzorků a na závěr opět kalibrační roztoky.

	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský Národní referenční laboratoř	Strana	5
	Jednotné pracovní postupy – zkoušení krmiv 10660.1 – Stanovení obsahu GTH metodou GC-MS	Vydání	1
		Revize	1

Tabulka 2. Rozpis pro přípravu kalibrační řady.

Kalibrační úroveň	c(ng/ml)	V (μl)			
		ISTD (12) c = 10 μg/ml	GTH (8) c = 10 μg/ml	GTH (9) c = 1 μg/ml	Isooktan (1) (μl)
1	5	50	0	5	945
2	50	50	0	50	900
3	100	50	0	100	850
4	1 000	50	100	0	850
5	1 250	50	125	0	825
6	1 500	50	150	0	800

5.4.4 Kalibrace

Linearita ($R^2 \geq 0,995$) byla ověřena v koncentračním rozsahu 5 ng až 7.500 ng GTH/ml isooktanu, s vnitřním standardem o koncentraci 500 ng/ml. Postačující kalibrační rozsah pro kvantifikaci vzorků je 5 až 1.500 ng GTH/ml, to při daném postupu odpovídá 1 až 300 mg GTH/kg tuku ve vzorku.

6 Výpočet a vyjadřování výsledků

Z poměru ploch kvantifikačních iontů Q1 pro GTH a vnitřní standard se vypočte relativní odezva GTH a sestrojí se kalibrační přímka, proložená osovým počátkem (vyhodnocovací program příslušné MS metody).

Obsah GTH v proměřovaném extraktu se vypočte ze směrnice kalibrační přímky, sestrojené ze všech naměřených kalibračních bodů pro danou sérii vzorků.

Výsledek se vyjádří v mg GTH/kg tuku a vypočte se podle rovnice:

$$C = \frac{b \cdot F}{m \cdot w} \cdot 10^2 \quad F = \frac{V_1 \cdot V_2}{V_3} \cdot 10^{-3}$$

kde	C	je	obsah GTH ve vzorku v mg/kg tuku
	b		obsah GTH odečtený z kalibrační přímky (ng/ml)
	m		navážka vzorku (g)
	w		obsah tuku ve vzorku (%)
	F		zředovací faktor
	V_1		objem (5.2) extračního hexanu (ml); $V_1 = 20$ ml
	V_2		objem (5.3) isooktanu (ml); $V_2 = 2$ ml
	V_3		aliquot nanesený na SPE kolonku (ml); $V_3 = 0,2$ ml

	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský Národní referenční laboratoř	Strana	6
	Jednotné pracovní postupy – zkoušení krmiv 10660.1 – Stanovení obsahu GTH metodou GC-MS	Vydání	1
		Revize	1

7 Validační data

Detekční limity byly stanoveny proměřením nejnižší úrovně kalibrační přímky na hladině 5 ng GTH/ml. Za podmínek daných postupem to odpovídá mezi stanovitelnosti LOQ = 1 mg GTH/kg tuku.

Pravdivost (výtěžnost) postupu je 80 % - 110 %.

8 Literatura

- 1 Nařízení EP a Rady (ES) č.1069/2009 ze dne 21.10.2009 o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu a získané produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě, a o zrušení nařízení (ES) č.1774/2002 (nařízení o vedlejších produktech živočišného původu).
- 2 Nařízení Komise (ES) č.142/2011 ze dne 25.2.2011, kterým se provádí nařízení EP a Rady (ES) č.1069/2009 o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu a získané produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě, a provádí směrnice Rady 97/78/ES, pokud jde o určité vzorky a předměty osvobozené od veterinárních kontrol na hranici podle uvedené směrnice.
- 3 Nařízení Komise (ES) č. 152/2009 ze dne 27. ledna 2009, kterým se stanoví metody odběru vzorků a laboratorního zkoušení pro úřední kontrolu krmiv.
- 4 A. Boix, F. Serano, S. Bellorini, Ch. Holst, Implementation study to evaluate glyceroltriheptanoate (GTH) as a marker for animal by-products in rendering systems, DG JRC IRMM, Geel, Belgium, 2006.